

Cjeloživotno profesionalno usmjeravanje u Hrvatskoj

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

Cjeloživotno profesionalno usmjeravanje u Hrvatskoj

Nakladnik:

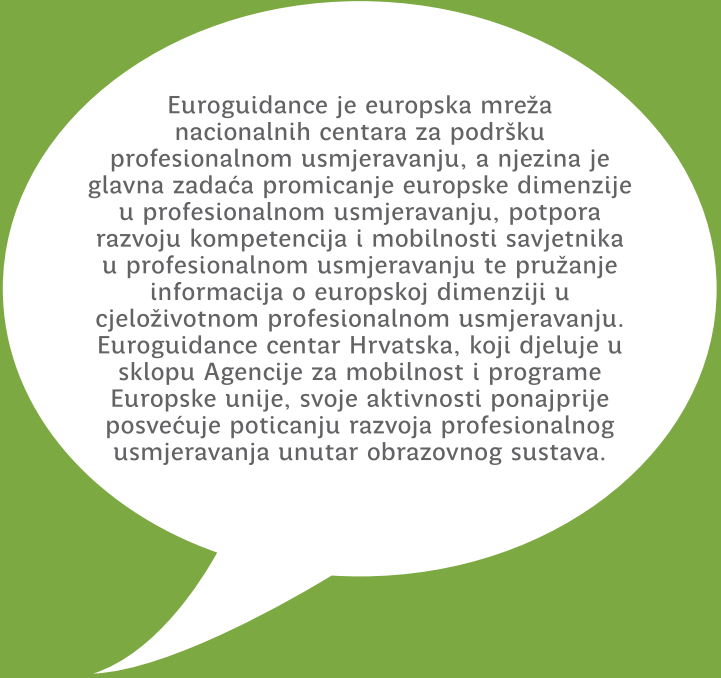
Agencija za mobilnost i programe Europske unije
Frankopanska 26, HR-10 000 Zagreb
T +385 1 5005 635
F +385 1 5005 699
www.mobilnost.hr

Pripremila: Mia Trcol**Dizajn:** KO:KE kreativna farma**Tisak:** Printera**Naklada:** 500

ISBN: 978-953-8160-05-9

Zagreb, 2020.

Publikacija je ostvarena uz financijsku potporu Europske komisije.
Ona izražava isključivo stajališta njenih autora i Komisija se ne može
smatrati odgovornom pri uporabi informacija koje se u njoj nalaze.

Euroguidance je europska mreža nacionalnih centara za podršku profesionalnom usmjeravanju, a njezina je glavna zadaća promicanje europske dimenzije u profesionalnom usmjeravanju, potpora razvoju kompetencija i mobilnosti savjetnika u profesionalnom usmjeravanju te pružanje informacija o europskoj dimenziji u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju. Euroguidance centar Hrvatska, koji djeluje u sklopu Agencije za mobilnost i programe Europske unije, svoje aktivnosti ponajprije posvećuje poticanju razvoja profesionalnog usmjeravanja unutar obrazovnog sustava.

Sadržaj

ZAKONSKA OSNOVA I STRATEGIJE	str. 05
USLUGE I PRAKSA	str. 08
OSPOSOBLJAVANJE	str. 11
ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	str. 13
ETIKA	str. 15

Zakonska osnova i strategije

U Hrvatskoj se cjeloživotno profesionalno usmjeravanje (CPU), savjetovanje o karijeri i usluge informiranja nude svim građanima koji se školuju (učenici i studenti), onima koji rade, koji žele promijeniti karijeru ili su nezaposleni. Nacionalna tijela u sektoru obrazovanja i zapošljavanja pružaju besplatne usluge koje podupiru cjeloživotno učenje i razvoj karijere.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Ministarstvo rada i mirovinskog sustava u najvećoj mjeri nadziru pružanje usluga i razvoj cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja. Oba ministarstva dodatno podupiru različita tijela javne vlasti na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini uključujući **Hrvatski zavod za zapošljavanje** (i njegove nacionalne, regionalne i lokalne podružnice), **Agenciju za odgoj i obrazovanje**, **Agenciju za znanost i visoko obrazovanje**, **Agenciju za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih**, **Agenciju za mobilnost i programe Europske unije** te mnoge druge.

Radi unapređenja cjelokupnosti politike cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja u Republici Hrvatskoj, 2015. godine osnovan je Forum za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere. Forum okuplja važne dionike iz sektora obrazovanja, zapošljavanja i gospodarstva, a njegova je svrha razvoj učinkovitijih i sustavnijih politika i davanje smjernica za izradu strategija i planova u području CPU-a.

Strategijom cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj 2016. – 2020. uveden je sustavniji skup mjera što je prvi korak prema uspostavljanju kvalitetnog sustava cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja u Hrvatskoj pružanjem formalnog okvira prioriteta, mjera i dionika u sektoru obrazovanja i zapošljavanja. Akcijski plan Strategije sadržava detaljan popis aktivnosti kao odgovor na izazove utvrđene Strategijom i definira uloge, kompetencije i odgovornosti dionika u pružanju usluga cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja.

MINISTARSTVO
ZNANOSTI I
OBRAZOVANJA

Na državnoj razini cjeloživotno profesionalno usmjeravanje u sektoru obrazovanja i osposobljavanja u Hrvatskoj neizravno je regulirano **Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi**, **Zakonom o strukovnom obrazovanju**, **Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru** i **Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju**.

Usto, **Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije** nastoji se uspostaviti sustav za prepoznavanje, poticanje i razvoj kompetencija i potencijala pojedinaca te jačanje cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja. Posebno se ističe potreba za uvođenjem cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja na svim razinama sustava odgoja, obrazovanja i osposobljavanja – od predškolskog do osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te naposljetku obrazovanja odraslih.

MINISTARSTVO
RADA I
MIROVINSKOG
SUSTAVA

AGENCIJA ZA
ODGOJ I
OBRAZOVANJE

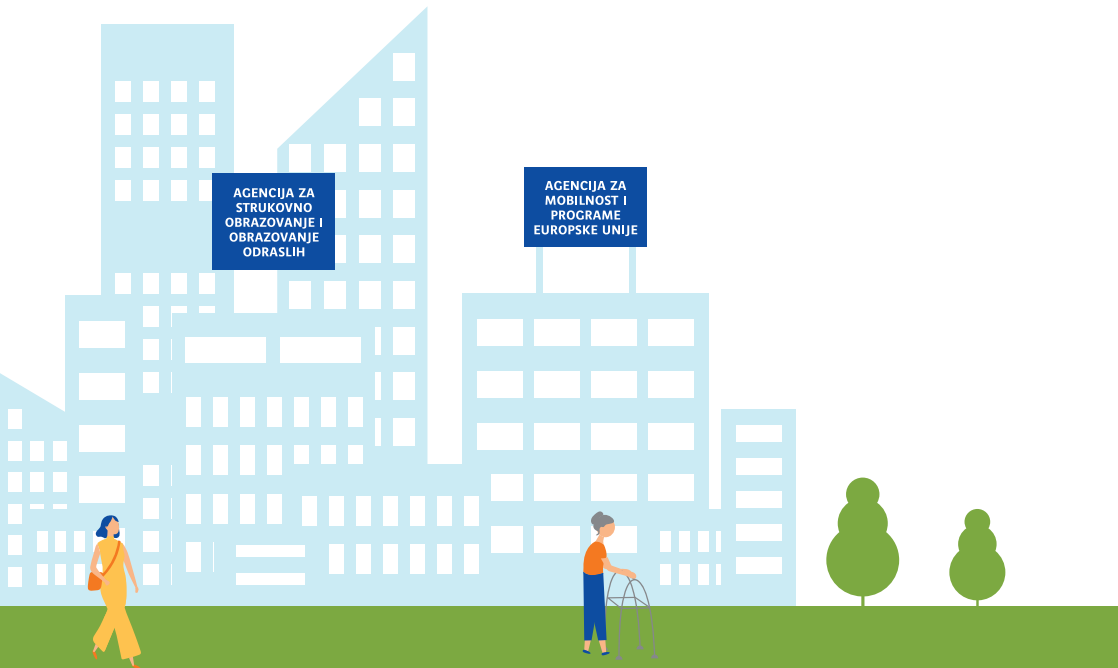
HRVATSKI ZAVOD
ZA ZAPOŠLJAVANJE

AGENCIJA ZA
ZNAOST I
VISOKO
OBRAZOVANJE

Program razvoja sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja 2016. - 2020. nudi viziju strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u razdoblju od 2016. do 2020. godine ističući osobito njegovu kvalitetu i učinkovitost i čineći ga atraktivnim i usklađenim s potrebama tržišta rada, a istodobno podupirući cjeloživotno profesionalno usmjeravanje učenika, studenata, odraslih učenika i nezaposlenih te stjecanje kompetencija za osobni i profesionalni rast i cjeloživotno učenje. Ti su ciljevi u skladu s aktivnostima Foruma za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere te ga dopunjuju osiguravajući uključenost svih bitnih dionika i cjelovit i koordiniran pristup pružanju cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja.

Nadalje, u hrvatske osnovne i srednje škole nedavno je uvedena **cjelovita kurikularna reforma** pod nazivom „Škola za život” koju provodi Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Opći su ciljevi cjelovite kurikularne reforme uspostaviti usklađen i učinkovit obrazovni sustav temeljen na cjelovitom kurikulumu i strukturnim promjenama kako bi se djeci i mladima omogućilo korisnije i smislenije obrazovanje u skladu s njihovom razvojnom dobi i sklonostima te ono što je važnije za svakidašnji život – obrazovanje koje će ih osposobiti za suvremeni život, tržište rada i nastavak obrazovanja.

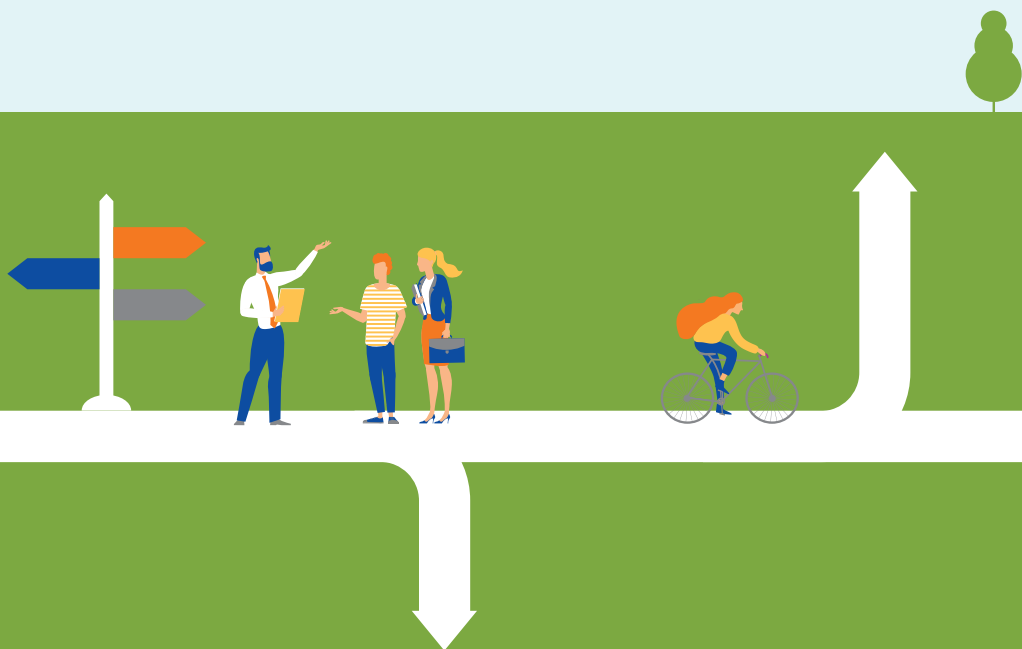

Usluge i praksa

U Hrvatskoj se cjeloživotno profesionalno usmjeravanje provodi u sektorima obrazovanja i zapošljavanja.

U **osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju** usluge profesionalnog usmjeravanja uglavnom pruža nenastavno osoblje u osnovnim i srednjim školama (uključujući školske stručne suradnike – pedagoge i psihologe, stručnjake edukacijsko-rehabilitacijskih profila, knjižničare, ravnatelje itd.) te nastavno osoblje.

Cjelovit pregled pružanja usluga profesionalnog usmjeravanja u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju ponuđen je 2014. godine kad je **Euroguidance centar Hrvatska** proveo istraživanje o postojećim kapacitetima osnovnih i srednjih škola za provedbu profesionalnog usmjeravanja. Rezultati istraživanja služe kao dobar pokazatelj praktičnih načina pružanja usluga profesionalnog usmjeravanja u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju te su uključeni u Strategiju cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja u Republici Hrvatskoj kao jedno od polazišta za definiranje prioriteta i mjera u područjima osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja.

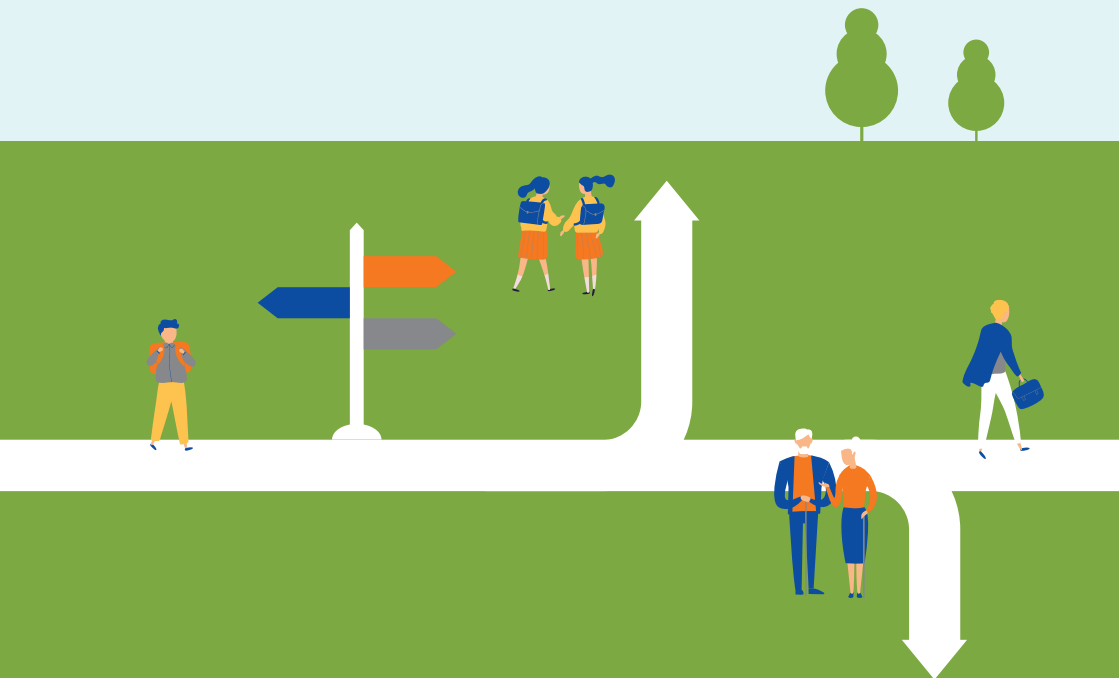

Rezultati istraživanja upućuju na to da su moguća određena poboljšanja.

Primjerice istraživanje pokazuje da je profesionalno usmjeravanje jedna od mnogih aktivnosti koje se ubrajaju u područje djelovanja stručnih suradnika i ne provodi se sustavno na isti način u svim školama. Tijekom istraživanja metoda rada koje se primjenjuju u školama ustanovljeno je da se prednost daje skupnom informiranju i savjetovanju učenika i roditelja u vezi s mogućnostima obrazovanja. S druge strane, manje se pozornosti posvećuje pripremi učenika za traženje posla, unapređenju transverzalnih vještina i vještina donošenja odluka te samosvijesti učenika.

Iako većina škola provodi profesionalno usmjeravanje učenika u dvije posljednje godine obveznog obrazovanja (sedmi i osmi razred), uočena je potreba za uvođenjem elemenata profesionalnog usmjeravanja u ranijim fazama obrazovanja kako bi učenici poslije u životu bili spremni donositi odluke o upravljanju vlastitom karijerom.

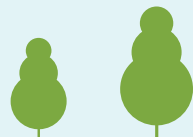
Utvrđena je potreba za ulaganjem u daljnje i stalno usavršavanje školskih stručnih suradnika u području usmjeravanja te se ističe da je ograničena ponuda seminara i stručnih skupova s temom profesionalnog usmjeravanja u školskom sustavu. Istraživanje je naposljetku pokazalo potrebu za osiguravanjem više sredstava za kupnju alata namijenjenih profesionalnom usmjeravanju (npr. dijagnostičkih testova) i za plaćanje troškova školovanja i stručnog usavršavanja suradnika.

U sustavu **visokog obrazovanja** na visokim učilištima trenutačno se ulažu naponi za osnivanje novih centara za savjetovanje o karijeri namijenjenih studentima i/ili za daljnji razvoj postojećih koji bi nudili usluge psihološkog usmjeravanja studenata te informacije o poslovima koji se nude i kretanjima na tržištu rada, aktivnosti umrežavanja s poslovnim sektorom i informiranje o mobilnosti.

Usluge profesionalnog usmjeravanja u području **obrazovanja odraslih** nude se u ustanovama za obrazovanje odraslih poput pučkih otvorenih učilišta. Takve ustanove nude programe obrazovanja, strukovnog osposobljavanja i programe dodatnog usavršavanja te programe osnovne i srednje škole.

U **sektoru zapošljavanja** usluge profesionalnog usmjeravanja uglavnom nude Hrvatski zavod za zapošljavanje i Centri za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK). Usluge profesionalnog usmjeravanja nude se s pomoću brošura, letaka, mrežnog savjetovanja i različitih oblika skupnih informativnih aktivnosti i radionica na kojima se daju savjeti o traženju i stvaranju profesionalnih mogućnosti i unapređenju tehnika traženja posla. Usluge profesionalnog usmjeravanja nezaposlenih i tražitelja posla pružaju osposobljeni savjetnici koji su se specijalizirali za profesionalno usmjeravanje poput psihologa, pedagoga i stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskih profila koji se dodatno usavršavaju kao savjetnici za karijeru. Pojedinačne usluge savjetovanja nude se osobama kojima je potreban individualniji pristup, primjerice osobama sa zdravstvenim teškoćama ili teškoćama u učenju te onima kojima prijete socijalna isključenost.

Osposobljavanje

U Hrvatskoj trenutačno nema početnog obrazovanja za savjetnike za profesionalno usmjeravanje u sustavu visokog obrazovanja (poput posebnih studijskih programa za profesionalno usmjeravanje) niti se nudi jedinstven program profesionalnog razvoja s tom temom. Savjetnici za profesionalno usmjeravanje u sektoru obrazovanja i zapošljavanja imaju sveučilišne diplome iz srodnih područja (psihologija, socijalni rad, pedagogija itd.) uz dodatno stručno usavršavanje s položenim stručnim ispitom iz cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja (sektor zapošljavanja) ili stručnim ispitom u obrazovanju (sektor obrazovanja).

Kako bi im se omogućilo daljnje i stalno stručno usavršavanje i osposobljavanje za profesionalno usmjeravanje Euroguidance centar Hrvatska razvio je program stručnog usavršavanja pod nazivom **Uvod u profesionalno usmjeravanje** koji je aktivan od 2013. godine, a pohađalo ga je više od 450 školskih psihologa, pedagoga i nastavnika.

Istraživanje i razvoj

Istraživanje i razvoj u području cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja između ostalog provode sljedeće ustanove:

Hrvatski zavod za zapošljavanje – prikuplja podatke o tržištu rada, predviđa kretanja u području tržišta rada u sektoru zapošljavanja

Agencija za znanost i visoko obrazovanje – provodi istraživanja o uspostavi i provedbi usluga profesionalnog usmjeravanja (centri za karijeru) za studente i zaposlenike visokih učilišta te o oblicima pruženih usluga i njihovim razvojnim potrebama

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu – provodi znanstvena istraživanja u području društvene strukture i stratifikacije, mladih, prostora, obrazovanja, znanosti i tehnologije, kulture, religije, spola itd.

Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – provodi znanstvena istraživanja vezano za odabir zanimanja i razvoj karijere te radi na razvoju online sustava za podršku profesionalnom usmjeravanju.

Agencija za mobilnost i programe Europske unije / Euroguidance Hrvatska – provodi razne istraživačke aktivnosti u području profesionalnog usmjeravanja:

- 1. Mogućnosti i perspektive početnog obrazovanja savjetnika u profesionalnom usmjeravanju u Republici Hrvatskoj godine 2013.**
- 2. Istraživanje postojećih kapaciteta osnovnih i srednjih škola za provedbu profesionalnog usmjeravanja godine 2014.** (uključeno u nacionalnu Strategiju cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj 2016. – 2020.)
- 3. Profesionalno usmjeravanje u osnovnim i srednjim školama iz perspektive učenika godine 2017.**

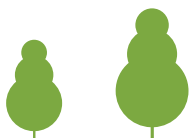
Istraživanja i publikacije Euroguidance centra Hrvatska dostupne su na www.mobilnost.hr.

Etika

Forum za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje i razvoj karijere u svojoj Strategiji cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere (uključujući sve svoje članove) ističe sljedeća načela provedbe cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja u Hrvatskoj:

- neovisnost – pružatelji cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja poštuju slobodu izbora karijere i osobnog razvoja građana
- nepristranost – ponuđeno cjeloživotno profesionalno usmjeravanje u skladu je isključivo s interesima građana, na njega ne utječu interesi pružatelja usluga, institucija i onih koji snose troškove i u njemu nema diskriminacije na temelju spola, dobi, etničke pripadnosti, socijalnog statusa, kvalifikacija, sposobnosti, invalidnosti itd.
- jednake mogućnosti – cjeloživotno profesionalno usmjeravanje osigurava i promiče jednake mogućnosti za sve građane u obrazovanju i radu
- dostupnost – svi građani imaju pravo na pristup uslugama cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja u bilo kojem trenutku u životu
- pristupačnost – usluge profesionalnog usmjeravanja dostupne su na prilagodljiv i razumljiv način s pomoću sastanaka, telefona, e-pošte, e-portala kako bi se zadovoljile različite potrebe građana
- zaštita podataka – građani imaju pravo na zaštitu i privatnost osobnih podataka koje daju u postupku profesionalnog usmjeravanja, a svi osobni podaci dobiveni tijekom profesionalnog usmjeravanja smatraju se profesionalnom tajnom, pa se s njima postupa u skladu s time.

Neovisnost

Nepristranost

Jednake mogućnosti

Dostupnost

Pristupačnost

Zaštita podataka